

Zwartboek deel V

Voorwoord

Geachte heer, mevrouw,

Voor u ligt het Zwartboek deel V, uitgebracht door het Landelijk Advocaten Netwerk Gewelds- en Zeden Slachtoffers. Dit advocatennetwerk beoogt de positie van (advocaten van) slachtoffers van ernstige gewelds- en zedenmisdrijven te verbeteren.¹ Onder meer door de jaarlijkse publicatie van dit Zwartboek. Eerdere versies vindt u [hier](#).

Het aantal zwartboekmeldingen is in vergelijking tot afgelopen jaren gestegen. Het zou natuurlijk zo kunnen zijn dat mensen steeds makkelijker de weg naar het Zwartboek weten te vinden, maar een goede beschouwing laat zien dat ten aanzien van de naleving van de slachtofferrechten nog veel winst te behalen valt.

Er is landelijk afgesproken dat Slachtofferhulp Nederland slachtoffers van ernstige gewelds- en zedenzaken naar de advocatuur verwijst. Dit gebeurt echter op dit moment veel te weinig. Om slachtoffers bij te staan dienen advocaten sinds 1 juli 2014 aan inschrijvingsvoorwaarden te voldoen, waaronder het volgen van een basisopleiding. Deze inschrijvingsvoorwaarden zijn door staatssecretaris Teeven in het leven geroepen om ervoor te zorgen dat er een groep van gespecialiseerde advocaten ontstaat die met regelmaat slachtoffers bijstaan. Dit om de kwaliteit van de rechtsbijstand aan slachtoffers te verbeteren. Het is dan wel de bedoeling dat er voldoende slachtoffers naar de advocatuur verwezen worden, zodat deze groep gespecialiseerde advocaten ook daadwerkelijk slachtoffers kunnen bijstaan. Nu er door Slachtofferhulp Nederland onvoldoende slachtoffers naar de advocatuur verwezen worden, meent het bestuur dat het verstandig is dat het Openbaar Ministerie voortaan bij slachtoffers checkt of zij wel gewezen zijn op de mogelijkheid om (gratis) te worden bijgestaan door een advocaat. Dit kan secundaire victimisatie voorkomen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan zaken waarin meerdere slachtoffers zijn, waarbij een deel van de slachtoffers wél door een advocaat wordt bijgestaan en een deel niet.

LANGZS constateert dat er over Slachtofferhulp Nederland veel klachten zijn. Uit diverse studies blijkt dat mensen niet snel genegen zijn te klagen. Vaak houdt dat in dat als iemand klaagt er nog tal van anderen zijn die vergelijkbare ervaringen hebben, maar daarover niet hebben geklaagd. Naar het gevoel van LANGZS geldt dat zeker voor slachtoffers die al getraumatiseerd en teleurgesteld zijn. Hier ligt daarom juist voor een organisatie als Slachtofferhulp Nederland een uitgelezen kans de dienstverlening aan slachtoffers verder te verbeteren.

Daarnaast blijft het curieus dat de Raad voor Rechtsbijstand vindt dat toevoegingen voor 11 punten slechts kunnen worden verleend als er een verwijzing is vanuit Slachtofferhulp Nederland, terwijl nu juist die verwijzing problematisch verloopt. Slachtoffers kunnen bovendien op allerlei andere manieren, zonder tussenkomst van Slachtofferhulp Nederland, bij de slachtofferadvocatuur terecht komen. Dit kan bijvoorbeeld rechtstreeks, via de politie (al dan niet aan de hand van een piketregeling), via bekenden of via internet. Een schriftelijke verwijzing ontbreekt in die gevallen. Op deze wijze wordt zelfredzaamheid eerder ontmoedigd dan omarmd.

De recente bezuinigingen op de vergoedingen aan slachtofferadvocaten zorgen ervoor dat het voor advocaten steeds lastiger wordt slachtoffers te blijven bijstaan. Dit terwijl staatssecretaris Teeven in 2013 heeft aangegeven dat er door het huidige kabinet niet bezuinigd wordt op de ondersteuning aan slachtoffers. Deze bezuinigingen staan haaks op de eisen die er aan de slachtofferadvocatuur worden gesteld, waaronder het volgen van de eerdergenoemde basisopleiding Letsel- en Slachtofferzaken. Daarnaast is recent de eerste editie van de specialisatieopleiding 'Bijstand aan EGZ-slachtoffers' afgerond, waaraan 11 slachtofferadvocaten hebben deelgenomen. Ondanks een subsidie van het

¹ Waar in dit voorwoord wordt gesproken over het slachtoffer wordt tevens de nabestaande bedoeld.

ministerie kost deze opleiding veel geld en tijd. De recente bezuinigingen zijn voor advocaten een reden om van het volgen van deze specialisatieopleiding af te zien. Dat er voor de behandeling van een strafzaak door de Raad voor Rechtsbijstand onderscheid wordt gemaakt tussen het verlenen van rechtsbijstand aan de verdachte of het verlenen van rechtsbijstand aan het slachtoffer, acht LANGZS stuitend. LANGZS meent dat de bijstand aan beiden even belangrijk is.

Vermeldenswaardig is de Europese Richtlijn minimumnormen voor slachtoffers, die per november vorig jaar directe werking heeft gekregen. Naar aanleiding daarvan heeft minister Van der Steur diverse wetsvoorstellen bij de Kamers liggen. De uit deze Richtlijn voortvloeiende rechten voor het slachtoffer zorgen ervoor dat de bijstand door een advocaat nog noodzakelijker wordt dan nu al het geval is. De advocaat kan ervoor zorgen dat de rechten die in de Richtlijn zijn opgenomen ook daadwerkelijk door het slachtoffer kunnen worden uitgeoefend. Tevens kan de slachtofferadvocaat de overheidsinstanties, zoals het Openbaar Ministerie, de Rechtspraak, Dienst Justitiële Inrichtingen, Reclassering, Slachtofferhulp Nederland en dergelijke, actief wijzen op de voor hen uit de Richtlijn voortvloeiende verplichtingen. De werkzaamheden van de advocaat dienen in de ogen van LANGZS wel in verhouding te staan tot de vergoeding die de advocaat hier vanuit de overheid voor ontvangt. Dit was voorheen al niet het geval, laat staan nu de rechten van het slachtoffer met de inwerkingtreding van de Richtlijn nog verder zijn uitgebreid. De beloning is immers niet verhoogd, maar eerder de facto verlaagd. Deze almaar schever wordende verhouding tussen werkzaamheden en vergoeding baart LANGZS grote zorgen.

LANGZS merkt, net als vorig jaar, dat slachtofferrechten in de praktijk nauwelijks afdwingbaar zijn. Er staan daarnaast geen sancties op de niet-naleving ervan. LANGZS juicht de uitbreiding van de rechten van het slachtoffer toe, maar doet een herhaalde oproep aan de politiek om ervoor te zorgen dat deze rechten afdwingbaar worden, gelijk ook de rechten van verdachten afdwingbaar zijn en niet-naleving daarvan gesanctioneerd kan worden.

LANGZS hoopt met het publiceren van dit Zwartboek de daarin opgenomen instanties aan te moedigen door te gaan met het verbeteren van hun werkwijze en beleid ten aanzien van slachtoffers van ernstige gewelds- en zedenmisdrijven. Uiteraard dienen ook de advocaten zelf de kwaliteit van de door hen aan het slachtoffer geboden rechtsbijstand te blijven waarborgen. LANGZS ziet er op toe dat de door de bij haar aangesloten advocaten geboden rechtsbijstand van kwalitatief hoog niveau is en blijft.

Dit jaar heeft LANGZS voor het eerst ook een hoofdstuk gewijd aan zaken waarin door de instanties ten behoeve van het slachtoffer uitzonderlijk goed werk is verricht. Dit omdat ook dit vermelding verdient.

LANGZS spreekt de hoop uit dat dit Zwartboek een bijdrage kan leveren aan de verdere verbetering van de positie van slachtoffers in Nederland.

Het bestuur van LANGZS

Samenvatting lijst van knelpunten vanuit de advocatuur

1) Verhinderdata (advocaat van) slachtoffer

- **Geen rekening houden met verhinderdata (advocaat van) slachtoffer**

2) Rechtspraak

- **Incorrecte bejegening van het slachtoffer /nabestaande**
- **Weigering toegang zitting**
- **Hof 'vergeet' slachtoffer en diens advocaat uit te nodigen voor zitting**
- **Geen of niet tijdige verstrekking van stukken**
- **Lange tijdspanne tussen vonnis en uitbetaling schadevergoeding**

3) Openbaar Ministerie

- **Weigering toegang OM-zitting**
- **Lange tijdspanne tussen aangifte en zitting**
- **Weigering verstrekking opgevraagde stukken**
- **Onvolledige informatievoorziening aan slachtoffer**
- **Vergeeten tolk op te roepen**
- **Niet informeren van het slachtoffer over verzoek opheffing/schorsing voorlopige hechtenis**
- **Incorrecte bejegening van het slachtoffer/de nabestaande**
- **Verzoek om slachtoffergesprek wordt genegeerd**
- **Officier adviseert geheel onterecht om vorderingen benadeelde partij af te wijzen**

4) Slachtofferloket

- **Incorrecte bejegening van slachtofferadvocaat**
- **Correspondentie wordt per abuis rechtstreeks naar slachtoffer verzonden**
- **Schending integriteit & privacy slachtoffer**
- **Belangrijke informatie niet doorgestuurd naar Rechtbank**
- **Weigeren verstrekken vonnis**
- **Verstrekken onjuiste informatie**

5) Politie

- **Politie raadt bijstand door advocaat af**
- **Onjuiste voorlichting slachtoffer door politie met zeer ernstige gevolgen**
- **Politie 30 minuten te laat voor slachtoffergesprek**

6) Slachtofferhulp Nederland

- **Slachtoffer niet gewezen op voordelen rechtsbijstand advocaat en mogelijkheid indienen vordering**
- **SHN raadt bijstand door een advocaat af en dient onjuiste en te lage schadevorderingen in**
- **Verstrekken van onjuiste informatie over mogelijkheid vordering schadevergoeding en recht op rechtsbijstand advocaat**
- **Fouten bij opstellen spreekrechtverklaring**
- **Geen begeleiding ter zitting en te lage ingediende vordering benadeelde partij**
- **Fouten bij opstellen vordering benadeelde partij**
- **Incorrecte bejegening slachtoffer**

7) Raad voor Rechtsbijstand

- **Weigering verstrekken toevoeging**
- **Vergoedingen onterecht op nihil gesteld**
- **Onterechte afwijzing aanvraag extra uren**
- **Verstrekken van onjuiste informatie aan advocaat**

8) Nederlandse Orde van Advocaten

- **Belangen verdachte wegen voor NOvA zwaarder dan belangen slachtoffer**

Samenvatting lijst van zaken waarin uitzonderlijk goed werk werd verricht

1) Rechtspraak

- **Zeer correcte bejegening van slachtoffer door Hoge Raad**
- **Voorzitter Rechtbank geeft slachtoffers zonder rechtsbijstand mogelijkheid om te overleggen met een advocaat**
- **Zeer goede communicatie en begeleiding van slachtoffer voorafgaand en tijdens zitting**

2) Openbaar Ministerie

- **Officier zeer meewerkend en behulpzaam na vrijspraak**
- **Slachtoffercoördinator belt slachtofferadvocaat om datum inhoudelijke behandeling te plannen**

Knelpunten vanuit de slachtofferadvocatuur

1) Verhinderdata (advocaat van) slachtoffer

- **Geen rekening houden met verhinderdata (advocaat van) slachtoffer**

Het bestuur van LANGZS merkt dat er de afgelopen tijd bij het plannen van zittingen steeds vaker rekening gehouden wordt met de verhinderdata van slachtoffers en hun advocaten. Ook wordt er steeds vaker actief naar deze verhinderdata gevraagd. Dit is een zeer goede ontwikkeling, die hopelijk in de toekomst stand houdt. Desondanks ontvangt LANGZS nog steeds meldingen van zaken waarin er geen rekening gehouden wordt met de verhinderdata van (de advocaat van) het slachtoffer. Deze meldingen zien zowel op de Rechtspraak als het Openbaar Ministerie. Beiden zijn betrokken bij het plannen van zittingen. Hieronder volgen enkele voorbeelden.

Parquetnummer(s) 09/730100-15 (seksueel misbruik)

Bij het plannen van het eerste getuigenverhoor van een minderjarige bij de rechter-commissaris wordt geen rekening gehouden met de verhinderdata van de advocaat van het slachtoffer. Bij het nadere tweede verhoor wordt hier wel rekening mee gehouden.

Parquetnummer(s) 16/700015-15

Bij het plannen van het getuigenverhoor bij de rechter-commissaris wordt geen rekening gehouden met de verhinderdata van de advocaat van het slachtoffer.

Parquetnummer(s): 02/800713-15 & 02/800692-15 (moord)

De Rechtbank geeft tijdens de zitting aan in de toekomst geen rekening te willen houden met de verhinderdata van de (advocaat van de) benadeelde partij bij het inplannen van pro forma zittingen en regiezittingen; alleen bij de planning van de inhoudelijke behandeling van de zaak zal hier rekening mee worden gehouden.

Parquetnummer(s) 21/006577-15 (ernstige mishandeling)

Het slachtoffer in deze zaak heeft de uitdrukkelijke wens om samen met zijn advocaat op de terechtzitting aanwezig te zijn. Pas enkele weken vóór het plaatsvinden van deze zitting wordt de zittingsdatum aan het slachtoffer en diens advocaat medegedeeld. Over de datum is geen overleg gepleegd met het slachtoffer of diens advocaat.

Het eerste schriftelijke verzoek tot verplaatsing van de zitting wordt door het Gerechtshof afgewezen vanwege onvoldoende motivering. De advocaat heeft vervolgens nogmaals het verzoek uiteengezet, waarna het Hof uiteindelijk toch tot aanhouding heeft willen overgaan.

Een en ander heeft tot veel (onnodige) spanning bij het slachtoffer geleid.

Parquetnummer(s): 16/659740-14 (Zaak Vinkeveenseplassen)

Op de vraag van de advocaat of er ook rekening kan worden gehouden met de verhinderdata van de slachtoffers/nabestaanden wordt ontkennend geantwoord. De advocaat heeft het OM

moeten wijzen op het standpunt van Staatssecretaris Teeven² en de inhoud van het Landelijk Aanhoudingenprotocol van het Landelijk Overleg Vakinhoud Strafrecht (LOVS).³

Parketnummer(s) 16/652169-14 (art. 6 WvW)

In deze art. 6 WvW zaak (dodelijk verkeersongeval) is er door het OM een zitting ingepland, zonder hierbij rekening te houden met de verhinderdata van de advocaat van de benadeelde partij.

Parketnummer(s) 23/000907-15 (verkrachting en moord)

In deze zaak is er door het OM bij de planning van de pro-forma zitting en regiezitting geen rekening gehouden met de verhinderdata van (de advocaat van) de nabestaanden.

Parketnummer(s) 14/00954-01 (seksueel misbruik)

Het slachtoffer van een verkrachting ontvangt een brief met daarin de mededeling dat er een zitting gepland is. Er zijn bij het slachtoffer en/of diens advocaat geen verhinderdata opgevraagd.

Parketnummer(s) 13/28622-14 (mishandeling)

Het slachtoffer van mishandeling wordt voor de terechtzitting opgeroepen tegen een dag dat haar advocaat niet beschikbaar is. Met de advocaat heeft geen enkele vorm van overleg plaatsgevonden.

Parketnummer(s): 03/721879-14, 03/702610-14, 20/001847-14, 20/001509-15

Tot op heden is de advocaat van slachtoffer/nabestaanden (regio Limburg) nog nooit om verhinderdata gevraagd. De bovengemelde zaken zijn slechts enkele voorbeelden.

In twee van deze zaken werd tijdens een pro forma zitting om een opgave van de verhinderdata van de verdediging gevraagd, waarbij de advocate van het slachtoffer ongevraagd haar verhinderdata en die van haar cliënt heeft doorgegeven.

Parketnummer(s):13/241765-15 (diefstal (en bedreiging) met geweld)

De advocaat van het slachtoffer heeft, in verband met een mogelijke TOM-zitting, uitgebreid contact met de Officier van Justitie. Er wordt uiteindelijk besloten om de zaak voor de rechter te brengen. De advocaat van het slachtoffer verneemt vervolgens niets meer van de Officier van Justitie. Ineens ontvangt het slachtoffer een oproep voor een reguliere zitting, zonder dat rekening is gehouden met de verhinderdata van de advocaat, noch van het slachtoffer en diens naasten (i.v.m. uitoefening spreekrecht) en zonder dat er enige communicatie is geweest met de advocaat hierover.

Parketnummer(s): 01/839562-12 & 20/003811-13 (seksueel misbruik)

Er is in deze zaak geen rekening gehouden met de verhinderdata van het slachtoffer en diens advocaat.

² Landelijk aanhoudingenprotocol, LOVS, 18 november 2011: <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/landelijk-aanhoudingenprotocol-strafrecht.pdf>.

³ Brief van staatssecretaris Teeven (V&J) aan de Voorzitter van de Tweede Kamer over zijn reactie op het artikel 'Gebroken ouders continu tegengewerkt', 7 november 2014: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2014/11/12/tk-reactie-op-artikel-gebroken-ouders-continu-tegengewerkt.html>.

Parketnummer(s): 01/821142-12 & 20/000536-14 (seksueel misbruik)

Er is in deze zaak geen rekening gehouden met de verhinderdata van het slachtoffer en diens advocaat.

Parketnummer(s): 03/700195-13 & 20/002963-15 (seksueel misbruik)

Er is in deze zaak geen rekening gehouden met de verhinderdata van het slachtoffer en diens advocaat.

Parketnummer(s): 01/879236-15 & 20/002946-15 (seksueel misbruik)

Er is in deze zaak geen rekening gehouden met de verhinderdata van het slachtoffer en diens advocaat.

2) Rechtspraak

- **Incorrecte bejegening van het slachtoffer / nabestaande**

Parketnummer(s) 18/930051-14 en 18/930052-14 (moord)

In de zaak met opgemelde parketnummers, waarvan de inhoudelijke behandeling meerdere dagen in beslag neemt, heeft de Rechtbank op de eerste dag van de inhoudelijke behandeling wél water voor de verdachten van een drievoudige moord klaarstaan, maar niet voor de nabestaanden. Op de tweede dag van de behandeling heeft de Rechtbank de nabestaanden en hun raadslieden op geen enkele wijze laten merken dat zij aanwezig waren. Expliciet worden de advocaat van de verdachten en de Officier van Justitie welkom geheten en de nabestaanden en hun raadslieden niet.

Tijdens de behandeling van de psychologische en psychiatrische rapportages, 6 stuks, die deels onderling tegenstrijdig zijn, merkt de Rechtbank op dat zij een samenvatting had gemaakt juist ten behoeve van degenen in de zaal die niet over de rapportages beschikten.

Wanneer de advocaat van de nabestaanden vraagt om een afschrift daarvan wordt dat geweigerd, nog voordat hij zijn vraag heeft kunnen uitspreken. Nadat de raadsman erop aandringt hem toch aan te horen, wordt het verzoek wederom geweigerd. Dit keer omdat de samenvatting een handgeschreven samenvatting zou zijn.

De advocaat van het slachtoffer ziet niet in waarom een dergelijke samenvatting niet zou kunnen worden gedigitaliseerd door een griffier. Verwijzing naar een proces-verbaal ter zitting is onvoldoende nu dat slechts wordt opgemaakt indien er appel wordt ingesteld.

Parketnummer(s) 15/710343-14 (seksueel misbruik)

De advocaat van het slachtoffer, tevens benadeelde partij, mag niet plaatsnemen vooraan in de zittingszaal. Hij moet achteraan op de publieke tribune plaatsnemen. Telkens nadat hij de vordering heeft toegelicht moet de advocaat weer achteraan op de publieke tribune plaatsnemen.

De advocaat van het slachtoffer krijgt bovendien niet de gelegenheid om te reageren op het uitgebreide verweer van de raadvrouw van de verdachte op de vordering benadeelde partij. Tevens wordt de advocaat van het slachtoffer geen exemplaar van de pleitnota aangeboden.

De voorzitter spreekt tot slot ter zitting uit dat de benadeelde partij maar een beperkte rol in het strafproces speelt.

De ouders van het slachtoffer vragen de advocaat na afloop of dit de normale gang van zaken is en zij vragen zich oprecht af of de Rechtbank de zaak van hun zoon wel serieus neemt.

Parketnummer(s): bekend bij de advocaat (seksueel misbruik)

In deze zedenzaak vindt een getuigenverhoor plaats. De advocaat van het slachtoffer wil ter ondersteuning bij het verhoor aanwezig zijn. De advocaat krijgt van de R-C te horen dat zij niet bij het verhoor aanwezig mag zijn. De advocaat stuurt hierop een brief aan de R-C waarin zij uitlegt dat het slachtoffer het recht heeft zich te doen vergezellen door een advocaat. Helaas zonder resultaat.

Vervolgens belt de advocaat met de coördinerend R-C. Die antwoordt de advocaat als volgt: "Oh mevrouw, u bent de zoveelste. Dit is geen beleid." De advocaat geeft aan dat het overal in Nederland gangbaar is dat een slachtofferadvocaat bij het getuigenverhoor aanwezig kan zijn. Hierop antwoordt de R-C dat zijn kabinet zich in Den Bosch conformeert aan het landelijk beleid.

Parketnummer(s) 02/286011-14 (ernstige mishandeling)

De Rechtbank Zeeland-West-Brabant, locatie Breda, plaatst de slachtoffers (tevens benadeelde partij) en diens advocaat, op de achterste rij van de publieke tribune.

Parketnummer(s) 02/800713-15 en 02/800692-15 (moord)

Op 15 januari 2016 vindt er in opgemelde zaken een regiezitting plaats. Deze regiezitting zou om 10.00 uur aanvangen, doch de zitting begint pas om 10.45 uur. De Rechtbank maakt hiervoor geen excuses.

- **Weigering toegang zitting**

Parketnummer(s) 13/680164-15, 13/680181-15, 15/680133-15, 13/680180-15, 13/680145-15 & 13/684497-15 (roofoverval)

Op maandag vindt er een zitting plaats. Tijdens deze zitting wordt de rechtbank gewraakt.

De dag erna is van 9.00 uur tot 10.00 uur gepland voor uitloop/calamiteiten in de zaak van maandag. Om 10.00 uur staat de zaak van een medeverdachte gepland. De uitkomst van de wraking en wanneer die wordt is niet aan de advocaat van het slachtoffer medegedeeld. Ook is niet duidelijk of de zitting om 9.00 uur verder gaat. Zekerheidshalve meldt de advocaat zich bij de balie om 9.00 uur. Daar wordt haar gezegd dat de slachtoffers en hun advocaten niet naar binnen mogen. De reden blijft onduidelijk. Alleen de Officier van Justitie en de advocaat van de verdachte mogen naar binnen.

Om 10.00 uur begint de zitting van de medeverdachte en mogen de slachtoffers en de advocaat naar binnen. De Voorzitter laat aan het begin van deze zitting weten dat de reden voor het weigeren van de toegang gelegen was in het feit dat de zaak om 09.00 uur niet inhoudelijk behandeld werd. Er werd enkel een nieuwe zittingsdatum gepland als gevolg van het feit dat de Rechtbank de dag ervoor was gewraakt.

De advocaat merkt nog op dat het wellicht handig is om een volgende keer ook de advocaat van het slachtoffer toegang tot de zitting te verschaffen, zodat rekening kan worden gehouden

met de verhinderdata van het slachtoffer en diens advocaat, maar hierop wordt niet ingegaan. Aanwezigheid van de advocaat van het slachtoffer bij de planning wordt kennelijk niet nodig geacht.

- **Hof 'vergeet' slachtoffer en diens advocaat uit te nodigen voor zitting**

Parketnummer(s): 22/003181-15 (poging moord)

Het betreft een minderjarig slachtoffer van een steekpartij (poging moord) met racistische motieven, waarbij het slachtoffer zeer ernstig (blijvend) letsel heeft opgelopen.

Verdachte heeft hoger beroep ingesteld enkel en alleen om de hoogte van het toegekende schadevergoedingsbedrag en de vervangende hechtenis aan te vechten.

Het Hof verzuimt vervolgens de advocaat van het slachtoffer op de hoogte te stellen van de zitting. Ook met het slachtoffer wordt geen contact opgenomen. De gehele procedure zou aan het slachtoffer en diens advocaat voorbij zijn gegaan indien de Advocaat-Generaal niet een week voor de zitting zou hebben gebeld om te overleggen.

Update 23 april 2016: de zitting is verdaagd omdat de advocaat geen uitnodiging heeft gekregen en het Hof het slachtoffer vier dagen voor de zitting een uitnodiging naar zijn oude woonadres heeft verstuurd.

- **Geen of niet tijdige verstrekking van stukken**

Parketnummer(s): 23/000907-15 (verkrachting en moord)

De nabestaanden ontvangen geen afschrift van de appelschriftuur. Dit terwijl in de stelbrieven wel is verzocht om alle processtukken toe te sturen.

Parketnummer(s): 13/702348-14 (moord)

Allereerst weigert de Rechtbank te beslissen op een verzoek tot afschrift van de stukken. Vervolgens zegt de Rechtbank wel toe een afschrift van het proces-verbaal te sturen, maar doet dat vervolgens niet. Na rappel hiervan wordt wel het proces-verbaal verstrekt, maar niet de pleitnota.

Parketnummer(s): 05/740249-15 (seksueel misbruik)

De advocaat vraagt in deze zaak de stukken op. Dit kan vanaf 10 dagen voordat de zitting plaatsvindt, omdat dan het OM er zeker van is dat er geen getuigen meer gehoord worden. Na het opvragen van de stukken hoort de advocaat niets meer. Na een aantal dagen doet de advocaat nogmaals het verzoek. Ze krijgt vervolgens te horen dat ze bij de griffie van de Rechtbank moet zijn. Daarop legt zij het verzoek bij de griffier neer. Ook op dit verzoek wordt niet gereageerd.

Tussen de zitting en de uitspraak wordt door de advocaat bij de griffier opnieuw om de stukken verzocht. Nu krijgt zij te horen dat ze bij de zaakscoördinator van het ressortsparket het verzoek moet neerleggen. Via het parket worden de stukken vervolgens gelukkig wel snel toegezonden.

Parketnummer(s): 23/003511-13 en 14/06174 (moord)

De verdachten in deze zaak hebben cassatie ingesteld. Op 12 april 2016 heeft de A-G conclusies genomen. Deze conclusies zijn niet naar de advocaat van de nabestaande

gestuurd. De advocaat moet hier zelf achteraan. Hierop neemt een medewerker van de advocaat contact op met de griffie van de Hoge Raad. De medewerker krijgt te horen dat er eerst overlegd moet worden of de advocaat van de nabestaanden deze conclusies ook mag krijgen. Ze wordt teruggebeld met de mededeling dat de conclusies opgestuurd worden.

Op 19 april 2016 ontvangt de advocaat een van de twee conclusies. De conclusie in de zaak van de tweede verdachte is niet meegestuurd. Er wordt meerdere keren contact opgenomen met de Strafgriffie van de Hoge Raad. Er wordt beloofd dat de conclusie zo snel mogelijk verzonden wordt.

Op 25 april 2016 is de conclusie nog steeds niet ontvangen. Op dezelfde dag ontvangt de advocaat van het slachtoffer een e-mail van zijn cliënt. Het schijnt dat de Strafgriffie de conclusie op 18 april 2016 rechtstreeks naar het slachtoffer verzonden heeft. De brief is bedoeld voor de advocaat, maar is naar het huisadres van het slachtoffer gezonden.

- **Lange tijdspanne tussen vonnis en uitbetaling schadevergoeding**

Parketnummer(s): 23/005986-09 (seksueel misbruik)

In deze zaak is de vordering benadeelde partij van een slachtoffer van zeer ernstig seksueel misbruik door de Hoge Raad toegewezen tot een bedrag van € 680,67. De beslissing van de Hoge Raad dateert van 20 december 2013. Aan de dader wordt tevens een schadevergoedingsmaatregel opgelegd, waardoor het CJIB verantwoordelijk wordt voor het innen en vervolgens uitkeren van het voornoemde bedrag aan het slachtoffer.

De voorschotregeling die per 1 januari 2011 geldt verplicht de Staat bovendien om, indien de veroordeelde voor een misdrijf niet of niet volledig binnen acht maanden na de dag waarop het vonnis of arrest is gewezen heeft betaald, het resterende bedrag uit te keren. Sinds de beslissing van de Hoge Raad heeft het slachtoffer echter nog geen euro van het CJIB ontvangen.

Begin 2015 heeft de advocaat van het slachtoffer hierover contact gezocht met het CJIB. Het CJIB geeft aan de zaak niet in hun systemen terug te kunnen vinden en belooft contact op te nemen met het ressortsparket Amsterdam. Er is daarna door de advocaat vele malen contact gezocht met het ressortsparket. Een medewerker van het parket geeft uiteindelijk aan dat de strafgriffie van het Hof heeft verzuimd om na de beslissing van de Hoge Raad het arrest aan te passen en door te zetten naar het OM. Hierdoor zou de zaak nog niet als afgesloten in de systemen zijn opgenomen en kan het CJIB geen nieuwe zaak openen.

In augustus en september 2015 neemt de advocaat meerdere malen contact op met de medewerker van de strafgriffie die dit dossier in behandeling heeft. Telkenmale geeft deze medewerker aan dat hij er nog niet aan toe is gekomen.

In december stuurt de advocaat een uitgebreide brief aan de medewerker van de Strafgriffie waarin zij aangeeft dat het geduld van het slachtoffer op begint te raken. Hierbij geeft zij aan dat het aan het slachtoffer niet is uit te leggen dat administratieve omissies bij de Strafgriffie de reden zijn dat na twee jaar nog steeds het schadevergoedingsbedrag niet aan haar is uitgekeerd.

Op 21 december 2015 ontvangt de advocaat een e-mail van een medewerker van het ressortsparket Amsterdam. Hierin geeft de medewerker aan dat de toegewezen schadevergoedingsmaatregel niet in het elektronisch systeem is opgenomen. Zij zal het dossier weer terugsturen naar de medewerker van de Strafgriffie, opdat hij ervoor kan zorgen dat de maatregel in de systemen zichtbaar wordt.

Sindsdien heeft de advocaat van zowel de medewerker van het ressortsparket als de medewerker van de Strafgriffie niets meer vernomen.

Op 15 maart 2016 stuurt zij wederom een uitgebreide brief aan de medewerker van de Strafgriffie met nogmaals het verzoek om ervoor te zorgen dat het bedrag wordt uitgekeerd. Hierbij wijst zij de medewerker erop dat deze gang van zaken het herstel van het slachtoffer niet ten goede komt en het vertrouwen van het slachtoffer in de rechtsstaat ernstig schaadt. Tot op heden heeft zij nog geen enkele reactie ontvangen.

3) Openbaar Ministerie

- **Weigering toegang OM-zitting**

Parketnummer(s): 09/059847-16 (mishandeling)

Het gaat hier om een 13-jarige jongen die op weg naar school in de tram in elkaar is geslagen door twee oudere jongens van een andere school. Hij is hard in zijn kruis getrap en tegen het hoofd geslagen.

De advocaat van het slachtoffer stelt zich per mail bij het arrondissementsparket Den Haag als advocaat van de benadeelde partij. Hierbij verzoekt hij het parket om het slachtoffer en zijn advocaat een uitnodiging te sturen voor de geplande OM-zitting.

De advocaat ontvangt hierop een verrassende reactie:

“Geachte heer (...)

Hieronder vindt u de aanwijzing die landelijk gehanteerd wordt bij de parketten in zake het bijwonen voor slachtoffer bij een OM hoor-zitting,

Ter kennisgeving.

Concreet antwoord is dat het slachtoffer geen OM-zitting mag bijwonen. Dit was al bekend. OM-zittingen zijn geen openbare zitting. Bij een openbare zitting (RB) mag dit wel.

Maar wil onderstaande in ieder geval meegeven omdat er een landelijke mail circuleert en het handig is om een uniform antwoord te geven.

- Aanwijzing is beleid, geen wet.

- In huidige Aanwijzing staat bij het onderdeel ‘transactie en strafbeschikking’ dat het slachtoffer “zo mogelijk in de gelegenheid wordt gesteld bij de OM-zitting aanwezig te zijn”.

- Dit beleid is in de dagelijkse praktijk echter moeilijk te handhaven, gelet op praktische belemmeringen zoals ontbreken van beveiliging (bodes en/of parketpolitie) of onvoldoende toegeruste ruimtes (geen zitting-achtige setting, kleine zaaltjes, effect van verdachte/slachtoffer confrontatie). Aan de OM-medewerker en betrokkenen in de strafzaak kan op deze manier onvoldoende bescherming worden geboden.

- Momenteel wordt tekst van de Aanwijzing herzien, ook met oog op deze discrepantie.

- *Praktische oplossing: is sprake van een OM-zitting dan weegt de beoordelaar het slachtofferbelang (zoals het recht om aanwezig te zijn, de hoogte van de schade of wens om te spreken) nadrukkelijk mee in zijn beslissing. Als dat soms betekent dat niet alle slachtofferrechten kunnen worden gewaarborgd omdat het belang van de verdachte prevaleert, dan dient dat goed gemotiveerd te worden uitgelegd aan het slachtoffer. Ook kan de beoordelaar alternatieven met het slachtoffer bespreken, zoals het opstellen van een SSV en die toevoegen aan dossier. Soms kan het telefoontje an sich al voldoende zijn om het slachtoffer het gevoel te geven (onderstreping door LANGZS) dat hij zich gehoord voelt. Als in dat gesprek blijkt dat er naar het oordeel van de beoordelaar toch redenen zijn om te dagvaarden, dan kan dat tot een andere beslissing leiden (dagvaarden). Dat is echter niet het uitgangspunt."*

LANGZS maakt zich zorgen over deze motivering (zie onderstreping).

- **Lange tijdsperiode tussen aangifte en zitting**

Parketnummer(s) 13/669020-14 (seksueel misbruik)

Twee dochters hebben op 30 juli 2013 aangifte gedaan van seksueel misbruik door hun vader. De voorlopige hechtenis van de verdachte is geschorst op 6 mei 2014. Sindsdien heeft de advocaat van de slachtoffers meerdere malen verzocht om de zaak voortvarend te behandelen.

De voorlopige hechtenis is op dit moment al bijna twee jaar (!) geschorst. Dit betekent dat de slachtoffers al bijna twee jaar in afwachting zijn van het verloop van de zaak. Het feit dat de verdachte in deze zaak tevens de vader van de slachtoffers is, maakt dit des te gecompliceerder.

Dit is in strijd met hetgeen is opgenomen in de Aanwijzing opsporing en vervolging inzake seksueel misbruik waarin staat dat "een zedenzaak zo spoedig mogelijk wordt aangebracht".

Parketnummer(s): 10/732127-12 (ernstige mishandeling)

Het gaat om een ernstige mishandelingszaak uit april 2011 ten gevolge waarvan het slachtoffer ernstig letsel heeft opgelopen. Het OM weigerde geruime tijd om de verdachte te vervolgen. De oude advocaat van het slachtoffer heeft diverse malen geklaagd, waarop werd aangegeven dat de zaak op zitting zou worden gepland, maar verder handelen door het OM bleef uit. De zaak is medio januari 2016 overgenomen door de huidige advocaat.

Inmiddels is er bij het OM een artikel 12 Sv-procedure aangekondigd. De advocaat ontvangt hierop direct een reactie met excuses en krijgt te horen dat er zo snel mogelijk een zitting gepland wordt.

- **Weigering verstrekking opgevraagde stukken**

Parketnummer(s) 18/930247-15 (poging moord)

In deze zaak weigert de Officier van Justitie om de stukken te verstrekken aan het slachtoffer, zonder dat daar de vereiste wettelijke machtiging aan ten grondslag ligt.

Parketnummer(s) 13/680204-15 (seksueel misbruik)

In deze zaak weigert de Officier van Justitie om de stukken te verstrekken aan het slachtoffer, zonder dat daar de vereiste wettelijke machtiging aan ten grondslag ligt.

- **Onvolledige informatievoorziening aan slachtoffer**

Het bestuur van LANGZS heeft diverse brieven van het OM aan slachtoffers en nabestaanden onder ogen gekregen, waarin voor juridische bijstand wel wordt verwezen naar Slachtofferhulp Nederland of een eventuele rechtsbijstandverzekeraar, maar niet naar de advocatuur. In dit Zwartboek zijn twee voorbeelden opgenomen:

Parketnummer(s): 18/930247-15 (poging moord)

Een slachtoffer, iemand die een poging moord heeft overleefd, ontvangt een standaardbrief van de Officier van Justitie van het Arrondissement Noord-Nederland, waarin staat dat het proces-verbaal door het OM is ontvangen. In deze brief wordt het slachtoffer tevens geïnformeerd over de behandeling van de zaak door het OM en tevens over de rechten waarvan het slachtoffer in de strafzaak gebruik kan maken.

Voor hulp bij het invullen van het voegingsformulier wordt verwezen naar Slachtofferhulp Nederland of de eventuele rechtsbijstandverzekeraar van het slachtoffer. Voor hulp bij het voorbereiden van het spreekrecht en/of de schriftelijke slachtofferverklaring wordt verwezen naar Slachtofferhulp Nederland. Nergens in de brief wordt een verwijzing naar de advocatuur opgenomen.

Parketnummer(s): 23/002912-13 (doodslag)

Een nabestaande van een slachtoffer dat door een ernstig geweldsmisdrijf om het leven is gebracht ontvangt van het OM een brief waarin de nabestaande kort wordt geïnformeerd over het arrest van het Gerechtshof.

Een van de onderdelen van deze brief ziet op de vordering benadeelde partij. Het slachtoffer wordt kort geïnformeerd over het oordeel van de rechter omtrent de vordering tot schadevergoeding. Wanneer een verzoek om schadevergoeding door de rechter niet-ontvankelijk is verklaard, wordt het slachtoffer gewezen op het feit dat hij of zij alsnog de schade via een civielrechtelijke procedure op de schuldenaar kan proberen te verhalen.

Vervolgens wordt er voor advies over deze civielrechtelijke procedure verwezen naar een eventuele rechtsbijstandverzekering van het slachtoffer of het Juridisch Loket. Nergens in de brief wordt er voor advies over de civielrechtelijke procedure verwezen naar een advocaat.

- **Vergeeten tolk op te roepen**

Parketnummer(s) 13/679042-14 (ernstig verkeersongeval)

De tolk voor het slachtoffer is niet opgeroepen door het OM. Dit zorgt ervoor dat de raadsman van het slachtoffer de hele zitting zelf heeft moeten tolken.

- **Niet informeren van het slachtoffer over verzoek opheffing/schorsing voorlopige hechtenis**

Parketnummer(s) 23/000907-15 (verkrachting en moord)

De nabestaanden worden niet geïnformeerd over een tussentijds verzoek tot opheffing/schorsing van de voorlopige hechtenis. De nabestaanden en diens advocaat komen er bij een regiezitting achter dat dit verzoek reeds is behandeld en afgewezen.

Parketnummer(s) 20/002946-15

Het hoger beroep van deze strafzaak vindt plaats op 10 november 2015 om 14.00 uur.

Zowel de twee slachtoffers als diens advocaat zijn om 14.00 uur bij de Rechtbank aanwezig, alwaar zij vervolgens te horen krijgen dat de zitting die ochtend al om 10 uur heeft plaatsgevonden.

Achteraf blijkt er een verzoek om wijziging van het tijdstip te zijn gedaan door de verdediging dat door de voorzitter van het Hof is goedgekeurd. Deze wijziging is vervolgens wel doorgegeven aan de Advocaat-Generaal, maar niet aan het Slachtofferloket en ook niet aan het slachtoffer of diens advocaat.

Via het Slachtofferloket is inmiddels bericht dat men deze gang van zaken heel vervelend vindt voor de slachtoffers. De slachtoffers zelf zijn boos en teleurgesteld. Het is voor hen juist heel belangrijk om bij alle zittingen aanwezig te zijn. Wat ze vooral dwars zit is dat de Advocaat-Generaal er zelf niet aan heeft gedacht om hen te berichten.

Overigens heeft de Advocaat-Generaal ook na dit gebeuren zelf geen contact gezocht. Dit terwijl de advocaat meerdere pogingen heeft gedaan om haar te bereiken.

- **Incorrecte bejegening van het slachtoffer/de nabestaande**

Parketnummer(s): 23/000907-15 (verkrachting en moord)

Een van de nabestaanden in deze zaak ontvangt van het OM een brief waarin wordt gesteld dat de nabestaande geen vaste woon- of verblijfplaats in Nederland heeft, terwijl de nabestaande al jaren bij het OM bekend is en zelfs beveiliging geniet van de politie.

- **Verzoek om slachtoffergesprek wordt genegeerd**

Parketnummer(s): 23/002651-14 & 23/002650-14 & 23/002649-14 (moord)

In november 2015 wordt aangegeven dat de nabestaanden van een moordzaak graag een slachtoffergesprek willen met de Advocaat-Generaal (A-G). Hierop komt geen reactie. In december 2015 wordt aangegeven dat de nabestaanden naar een pro-forma zitting gaan, waarbij wordt verzocht om een tolk en waarbij wordt aangegeven dat ze ook graag een tolk wensen bij het slachtoffergesprek. De tolk voor bij de pro-forma zitting wordt geregeld, maar over het slachtoffergesprek wordt niets gemeld. In december 2015 volgt tevens het bericht dat de inhoudelijke behandeling begin februari 2016 zal plaatsvinden.

In januari 2016 wordt wederom verzocht om een slachtoffergesprek in te plannen. Er volgt geen uitnodiging. Enkele dagen voor de zitting wordt aangegeven dat de A-G geen tijd zou hebben en dat het gesprek plaats zou vinden tussen de bedrijven door tijdens de inhoudelijke behandeling, waarvoor het Gerechtshof vijf dagen heeft uitgetrokken. Als de advocaat op de eerste zittingsdag aan de A-G vraagt wanneer het slachtoffergesprek plaats kan vinden, wordt

door de A-G gezegd dat hij even moet kijken wanneer dat past, maar in ieder geval niet de eerste twee dagen. Ook wordt gezegd dat het niet echt een slachtoffergesprek zal zijn, maar meer een kennismaking. Maar zelfs dat gebeurt niet.

Op 21 maart 2016 heeft het Gerechtshof uitspraak gedaan, een slachtoffergesprek heeft in zijn geheel niet plaatsgevonden.

- **Officier adviseert geheel onterecht om vorderingen benadeelde partij af te wijzen**

Parketnummer(s): 13/665613-15 (ernstige mishandeling)

De Officier van Justitie geeft ter zitting aan dat de uitkering van het Schadefonds Gewelddsmisdrijven in mindering moet worden gebracht op de vordering benadeelde partij. De advocaat van het slachtoffer geeft aan dat dit niet hoeft en verwijst naar een uitspraak van het Hof waarin dit wordt bevestigd. De Officier blijft stellig beweren dat de vordering in mindering moet worden gebracht, nu het slachtoffer al een uitkering uit het Schadefonds heeft ontvangen.

Overigens moeten volgens de Officier ook enkele andere vorderingen worden afgewezen. In het oog springend voorbeeld is een vordering voor verloren vrije tijd die was gebaseerd op BOS-schade, het ondersteuningsprogramma van nota bene het OM zelf waarmee materiële en immateriële schade berekend kan worden. De Officier vindt dat die vordering onder de immateriële schade kon worden geschaard. Dit terwijl de advocaat van het slachtoffer uitdrukkelijk laat weten dat het slachtoffer die apart in rekening heeft gebracht en met de begroting van de immateriële schade ook rekening heeft gehouden met deze post.

4) Slachtofferloket

- **Incorrecte bejegening van slachtofferadvocaat**

Parketnummer(s): 16/022199-15, 16/022187-15, 16/019756-15 (ernstige mishandeling)

In deze zaak wordt door de advocaat gebeld met het Slachtofferloket. Een medewerkster van het loket weigert de advocaat door te verbinden met de Officier van Justitie. Wanneer de advocaat vervolgens vraagt of hij met haar leidinggevende kan spreken geeft zij hem te verstaan dat haar leidinggevende toch echt niks anders kan doen dan zichzelf en weigert zij ook dat.

Parketnummer(s): 16/659366-14 (seksueel misbruik)

In deze zaak weigert de zaakscoördinator van het Slachtofferloket Midden-Nederland de advocaat van cliënte rechtstreeks te benaderen, zelfs wanneer hier herhaaldelijk om is verzocht. In plaats van contact op te nemen met de advocaat, geeft de zaakscoördinator aan een kantoorgenote van de advocaat door dat de inhoudelijke behandeling van de zaak verplaatst zal worden. Dit terwijl de zaakscoördinator beschikt over de contactgegevens van de advocaat van cliënte.

Parketnummer(s): 03/700195-13

In deze zaak belt de advocaat naar het Slachtofferloket. Ze staat 38 (!) minuten in de wacht alvorens ze door een medewerker geholpen wordt.

- **Correspondentie wordt per abuis rechtstreeks naar slachtoffer verzonden**

Parketnummer(s): 16/702572-13 (moord)

Aangezien het in deze zaak een tijd stil blijft, neemt de advocaat van de nabestaanden contact op met het Slachtofferloket. Van hen krijgt de advocaat te horen dat, wegens een fout in het systeem, de correspondentie in deze zaak rechtstreeks naar het slachtoffer is verzonden.

Het Slachtofferloket is vergeten om in het systeem aan te vinken dat de correspondentie via de advocaat dient te verlopen.

- **Schending integriteit & privacy slachtoffer**

Parketnummer(s): 24/001704-12

In deze zaak ontvangt het slachtoffer een brief van het Slachtofferloket waarin een postadres in Almere vermeld wordt. Uit navraag blijkt dat Slachtofferloket een e-mail heeft ontvangen van een bij de advocaat en het slachtoffer onbekend e-mailadres waarin een postadres in Almere wordt doorgegeven als zijnde het nieuwe adres van het slachtoffer.

De betreffende e-mail is voor het Slachtofferloket voldoende om het postadres te wijzigen. Het slachtoffer is niet bekend met het postadres en tevens niet bekend met het e-mailadres. Bovendien heeft het slachtoffer eerder doorgegeven dat alle correspondentie met haar via het kantooradres van haar advocaat dient te lopen.

- **Belangrijke informatie niet doorgestuurd naar Rechtbank**

Parketnummer(s): 23/001612-14 (onmiddellijke bedreiging met geweld)

Na de strafprocedure in eerste aanleg wendt het slachtoffer zich tot een advocaat. Zijn vordering benadeelde partij is door de Rechtbank gedeeltelijk toegewezen (€ 1.096,00 van de gevorderde € 4.674,00). Hoewel het slachtoffer aan het Slachtofferloket heeft aangegeven dat hij in hoger beroep zijn gehele vordering wil handhaven, is dit niet bekend bij de Advocaat-Generaal en het Hof en is het meerdere in hoger beroep dus niet beoordeeld. De in eerste instantie toegekende schadevergoeding is in hoger beroep bekrachtigd.

- **Weigeren verstrekken vonnis**

Parketnummer(s): 13/665317-15 (seksueel misbruik) & 13/654063 (seksueel misbruik)

In deze zaken wordt door het Slachtofferloket nagelaten om het vonnis te verstrekken. Dit terwijl het procesdossier wel wordt verstrekt. Voor het opvragen van het vonnis dient de advocaat volgens een medewerker van het Slachtofferloket een aparte fax aan de Strafgrieffie te richten. Dit zorgt voor onnodige extra handelingen voor de advocaat.

- **Verstrekken onjuiste informatie**

Parketnummer(s): 09/818564-15 (gewelddadige straatroof)

Het slachtoffer ontvangt een brief van het Slachtofferloket waarin is vermeld dat de verdachte ten aanzien van feit 1 is vrijgesproken. Ten aanzien van het tweede feit is er wél een straf opgelegd. Het slachtoffer is alleen slachtoffer van het primair tenlastegelegde feit.

Verderop in de brief staat dat de veroordeelde hoger beroep heeft aangetekend tegen het

vonnis en dat de strafzaak nu voor beoordeling aan het Gerechtshof wordt voorgelegd. Tevens wordt het slachtoffer gemeld dat hij van het verdere verloop door de Advocaat-Generaal op de hoogte wordt gebracht.

Het slachtoffer is blij. Hij was het al niet eens met de vrijspraak t.a.v. feit 1. Hij denkt dat er nog een strafzaak komt en dat de verdachte misschien in hoger beroep wél veroordeeld wordt.

Nadat de advocaat de brief heeft gelezen komt zij erachter dat er een fout is gemaakt. Het hoger beroep is door de verdachte logischerwijze niet aangetekend tegen de vrijspraak en de advocaat weet dat de Officier van Justitie niet in hoger beroep zal gaan. De advocaat belt hierop meteen met het Slachtofferloket. Een medewerker geeft aan dat het er inderdaad op lijkt dat de advocaat gelijk heeft. De brief had niet aan het slachtoffer verzonden moeten worden.

5) Politie

- **Politie raadt bijstand door advocaat af**

Parketnummer(s): 15/860260-15 (moord)

Op 15 februari 2015 vindt er een slachtoffergesprek plaats met de nabestaanden van een persoon die dood op de openbare weg is aangetroffen nadat hij daar was gedumpt.

De familierechercheur zou de nabestaanden hebben gezegd dat zij maar beter geen advocaat zouden kunnen nemen, omdat dat het onderzoek zou verstoren.

- **Onjuiste voorlichting slachtoffer door politie met zeer ernstige gevolgen**

Parketnummer(s): 05/700773-12

In deze zaak is een minderjarig meisje seksueel misbruikt. Tijdens de zitting worden ongecensureerde beelden getoond van het verhoor (in de kinderkamer), ten overstaan van publiek, pers en dader. De ouders van het kind zijn op dat moment totaal in shock. Hen is door de politie op het hart gedrukt dat enkel de advocaat van de verdachte de beelden op het bureau mocht bekijken. Aan hen is niet verteld dat de beelden ook aan de dader, publiek en pers zouden worden getoond. Het verzoek van de ouders om de beelden achter gesloten deuren te bekijken wordt na een korte schorsing geweigerd. Dit terwijl de Officier en de advocaat van de wederpartij hiermee akkoord gaan.

De moeder van het slachtoffer wendt zich thans met haar zorgen bij een van de LANGZS-advocaten. Het incident blijft haar bezighouden.

Er zijn overigens in dezelfde zaak ook beelden van verhoren van andere slachtoffers in het openbaar vertoond.

- **Politie 30 minuten te laat voor slachtoffergesprek**

Parketnummer(s): 15/860260-15 (moord)

De nabestaanden hebben een aantal zaken uit de pers moeten vernemen. De nabestaanden vragen daarom het OM om een slachtoffergesprek. Het OM wil dat gesprek liever op een later tijdstip voeren. Na aandringen wordt het gesprek toch alsnog gevoerd. Bij het gesprek is de politie verlaat. De Officier wil niet starten zonder de politie. De opgelopen vertraging bedraagt

meer dan 25 minuten.

6) Slachtofferhulp Nederland

- **Slachtoffer niet gewezen op voordelen rechtsbijstand advocaat en mogelijkheid indienen vordering**

Parketnummer(s): 16/701538-14 (Utrechtse serieverkrachter)

Een van de LANGZS-advocaten verleent rechtsbijstand aan een slachtoffer in de zaak van de Utrechtse serieverkrachter. De inhoudelijke behandeling van de zaak vindt plaats op 18 en 19 januari 2016. Omstreeks december 2015 komt de advocaat in contact met SHN in verband met de op te maken schriftelijke slachtofferverklaringen. Opvallend is dat de LANGZS-advocaat de enige advocate is die een slachtoffer bijstaat, terwijl er in totaal vier slachtoffers op de tenlastelegging staan. De andere drie slachtoffers worden bijgestaan door SHN. Op vragen hierover antwoordt SHN dat de andere slachtoffers geen behoefte hebben aan rechtsbijstand door een advocaat. Op de opmerking dat zowel hulp door SHN als rechtsbijstand van een advocaat wellicht verstandig zou zijn, wordt niet ingegaan.

Als begin januari 2016 er wederom contact plaatsvindt met SHN over de in te dienen vordering benadeelde partij, blijkt tijdens dit contact dat SHN niet van plan is om voor de andere drie slachtoffers een vordering in te dienen. De reden zou zijn dat de slachtoffers het daar niet om te doen is en dat zij reeds in een eerder stadium een geldbedrag van het Schadefonds Gewelddsmisdrijven hebben ontvangen.

Op de tweede zittingsdag wordt de vordering benadeelde partij behandeld. Na afloop blijkt dat het slachtoffer dat zich liet bijstaan door een advocaat, benaderd is door de verschillende andere aanwezige slachtoffers (ook degenen die niet op de dagvaarding stonden), met de vraag waarom zij wel een advocaat heeft en waarom ze een vordering heeft ingediend. Het antwoord van het slachtoffer is dat zij de vordering onder andere heeft ingediend, omdat de dader bij niet betaling vervangend gehecht wordt. De andere slachtoffers zijn hier niet van op de hoogte en geven aan dat, indien zij dit hadden geweten, zij ook een vordering in hadden willen dienen. De advocaat wordt zelfs benaderd door de familierechercheurs en medewerkers van het OM met de vraag hoe het kan dat haar cliënte wel een vordering heeft ingediend en de andere slachtoffers niet.

Ten tijde van de uitspraak op 12 februari 2016 zijn er wederom een aantal slachtoffers aanwezig. De vordering benadeelde partij wordt toegekend voor een bedrag van ruim € 35.000,00, met een vervangende hechtenis van 212 dagen. Opnieuw wordt de advocaat benaderd door familierechercheurs met de vraag hoe het mogelijk is dat haar cliënte als enige een vordering heeft ingediend. Na afloop van de uitspraak gaan de twee zaaksofficieren met de slachtoffers in gesprek, waarin de officieren uitleggen dat het fijn is dat er een schadevergoeding is gevraagd en opgelegd, zodat de verdachte bij niet-betaling, vervangend zal worden gehecht. Zelfs nog enige tijd na afloop van de uitspraak is de advocaat van verschillende kanten benaderd, door onder andere medewerkers van de rechtbank, collega-advocaten en de pers, met de vraag waarom niet meer slachtoffers zich lieten bijstaan door een advocaat en een schadevergoeding hebben verzocht.

Parketnummer(s): 05/861653-13 (Nijmeegse studentengluurder)

Op 2 februari 2016 dient bij de Rechtbank Gelderland de zaak van de 'Nijmeegse gluurder'. Verdachte heeft zich jarenlang schuldig gemaakt aan (pogingen tot) aanranding, ontucht en het lastig vallen van vrouwen. Hij wordt uiteindelijk veroordeeld tot zes jaar gevangenisstraf.

Een van de slachtoffers wordt bijgestaan door een LANGZS-advocaat. Het betreft een slachtoffer van aanranding. In de beginfase heeft het slachtoffer zich laten begeleiden door SHN. SHN heeft onder andere een vordering benadeelde partij ingediend. Het slachtoffer voelt zich hierin echter onvoldoende begeleid. Het slachtoffer heeft van alles zelf moeten invullen, SHN heeft posten opgevoerd die niet gevorderd konden worden en heeft de immateriële schade in eerste instantie niet begroot. Nadat het slachtoffer zelf aangeeft dit wel te willen, is de immateriële schade begroot op, naar het schijnt, op ongeveer € 600,00.

Omdat het slachtoffer de samenwerking niet prettig vindt verlopen is zij op zoek gegaan naar een advocaat. De advocaat heeft een aantal materiële posten geschrapt en de immateriële schade, gelet op soortgelijke zaken, begroot op € 2.250,00.

De vier andere slachtoffers in deze zaak hebben zich tevens gevoegd in de strafzaak, bijgestaan door SHN. De door SHN opgestelde immateriële schadevorderingen bedragen € 935,00, € 875,00 en € 600,00.

Op 16 februari 2016 is de schadevergoeding van het slachtoffer toegewezen tot een bedrag van € 1.145,00, waarvan € 1.000,00 aan immateriële schade. Het slachtoffer geeft in reactie hierop aan haar advocaat aan het gevoel te hebben de dupe te zijn van SHN, omdat SHN zulke lage bedragen heeft gevraagd. De Rechtbank heeft namelijk beslist om de immateriële schade naar beneden bij te stellen, daar de Rechtbank zo min mogelijk differentiatie tussen de slachtoffers wenst aan te brengen. In r.o. 7a van het vonnis (p.37) overweegt de Rechtbank als volgt:

“De rechtbank maakt gebruik van haar schattingsbevoegdheid om de hoogte van het toe te kennen bedrag vast te stellen, mede om balans aan te brengen in de immateriële schadevergoedingen die in deze zaak worden toegekend.”⁴

Het slachtoffer reageert hierop door te stellen dat indien SHN haar werk wel had gedaan, alle slachtoffers waarschijnlijk hogere bedragen aan immateriële schade zouden hebben gevorderd en waarschijnlijk ook hogere bedragen zouden hebben gekregen.

- **SHN raadt bijstand door een advocaat af en dient onjuiste en te lage schadevorderingen in**

Kenmerk: S 16/00418 (bedreiging met de dood en ernstige mishandeling)

In deze zaak is een vrouw (juwelier) slachtoffer van een bedreiging met de dood en mishandeling, met zeer ernstige gevolgen. Zij is bedreigd met een pistool, onder de bedreiging dat zij zou worden doodgeschoten. Daarnaast is zij in haar gezicht bespoten met een bijtende vloeistof waar zij jaren later, ten aanzien van haar zicht, nog steeds last van heeft.

Het slachtoffer neemt op een congres over slachtofferrechten het woord. Zij zegt dat SHN haar heeft afgeraden een advocaat in de arm te nemen, omdat dit veel te duur zou zijn. Als zij al enige vorm van schadevergoeding zou krijgen, zou dat weer in de zakken van de advocaat vloeien, aldus SHN.

⁴ <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:RBGEL:2016:825>.

SHN heeft in eerste aanleg voor haar geclaimd de kosten van de voorraad die gestolen is, maar niet vergoed door de verzekeraar. Verder heeft SHN omzetschade geclaimd. Dit is een klassieke fout. Immers bij inkomensschade dient de gederfde winst te worden geclaimd en niet de gederfde omzet. Als men gederfde omzet zou willen claimen dient dat te worden voorzien van een uitgebreide toelichting. Ook dat is in deze zaak niet gebeurd. De post gederfde omzet is dan ook begrijpelijkerwijs afgewezen.

Daarnaast is er slechts € 2.500,00 immateriële schade gevorderd. Dit ondanks de zeer ernstige strafbare feiten die jegens het slachtoffer zijn gepleegd en de zeer ernstige gevolgen die het slachtoffer hiervan heeft ondervonden. Een dergelijk bedrag is abominabel laag.

SHN was bereid om met het slachtoffer te onderzoeken of rechtsbijstand in cassatie zinvol zou zijn. Tegen mevrouw is gezegd dat ze daar € 100,00 voor zou moeten betalen. Bijstand aan slachtoffers van ernstige gewelds- of zedenmisdrijven kan altijd kosteloos, ook in het kader van cassatie. Het slachtoffer is daar niet op geweest. Het is opmerkelijk dat nou juist een organisatie als SHN dat niet weet. Zij gaven bovendien aan dat er maar een paar advocaten zouden zijn die cassatie mogen doen. Dit is onjuist. In het strafrecht mag iedere advocaat cassatie instellen.

- **Verstrekken van onjuiste informatie over mogelijkheid vordering schadevergoeding en recht op rechtsbijstand advocaat**

Parquetnummer(s): 09.827012-16 (diefstal met geweld en wedderechtelijke vrijheidsberoving)

Het slachtoffer is ontevreden over de bijstand door SHN. Zij vertelt haar advocaat dat een medewerker van SHN haar heeft verteld dat zij geen schade hoeft te vorderen, immers “*van een kale kip kun je niet plukken*”. Het slachtoffer geeft daarop aan dat zij graag een advocaat wil inschakelen. Haar wordt verteld dat dat niet nodig is omdat SHN toch hetzelfde werk doet als een advocaat. Tevens kan het volgens deze medewerker zo zijn dat de Rechter niet eens naar de schade kijkt, omdat het toch een niet al te ernstige zaak is.

Vervolgens wordt het slachtoffer via de teamleider juridische dienstverlening van SHN, verwezen naar een van haar collega's. Ook deze mevrouw zou het slachtoffer gezegd hebben dat zij geen recht op verwijzing naar een advocaat heeft. Wederom wordt aan het slachtoffer verteld dat zij geen advocaat nodig heeft, omdat SHN hetzelfde werk doet.

SHN ontkent deze gang van zaken.

Parquetnummer(s): 21/008836-13 (mensenhandel)

Een LANGZS-advocaat staat in deze zaak een van de drie slachtoffers bij. Een tweede slachtoffer wordt door een andere advocaat bijgestaan. Het derde slachtoffer wordt door een medewerker van SHN bijgestaan.

De medewerker van SHN heeft dit slachtoffer verteld dat ze geen afgedragen inkomsten uit prostitutiewerkzaamheden kan claimen. De LANGZS-advocaat heeft dit voor haar cliënte wel gedaan. Haar vordering is toegewezen tot een bedrag van € 26.000,00. De vordering die door SHN is opgesteld bedraagt € 4.300,00.

Het slachtoffer dat in eerste aanleg door SHN is bijgestaan heeft zich later tot de LANGZS-advocaat gewend voor bijstand in hoger beroep. De advocaat kan de vordering in hoger beroep, zoals bekend, niet meer aanpassen en het slachtoffer moet het dus doen met de € 4300,00 die zij in eerste aanleg, met behulp van SHN, heeft gevorderd.

- **Fouten bij opstellen spreekrechtverklaring**

Parketnummer(s):15-/700120-12, 15/740772-12, 15/740474-12 en 15/740505-12 (moordzaak)

In hoger beroep heeft een medewerker van SHN de spreekrechtverklaringen van de nabestaanden opgesteld. Een van de nabestaanden stuurt hierop deze verklaringen ter controle naar zijn advocaat. In de spreekrechtverklaringen zijn zinnen opgenomen als: *“Wij hopen op levenslange gevangenisstraf, want dat hebben wij nu ook.”* en *“De daders zijn in mijn ogen geen mensen en geen straf is voor hen zwaar genoeg”*.

De advocaat heeft de nabestaande erop gewezen dat deze zinnen niet opgenomen kunnen worden. Formeel gezien mag een slachtoffer of nabestaande zich namelijk niet uitlaten over de strafmaat.

De medewerker van SHN geeft in het begeleidend schrijven bij de spreekrechtverklaring in hoger beroep zelf al aan dat hij misschien in zijn interpretatie wat te ver is gegaan.

Daar komt nog het volgende bij. De spreekrechtverklaringen zijn in eerste aanleg al door SHN opgesteld. Toen hadden cliënten geen rechtsbijstand van een advocaat. In hoger beroep hebben ze dat wel. Wederom vragen cliënten of SHN wil helpen met de spreekrechtverklaringen. Daarop wordt daags voor de zitting een verklaring door SHN opgesteld. Die bevat exact dezelfde inhoud als de verklaring bij de Rechtbank (niet alleen zinnen over de hoogte van de straf, maar simpelweg alles is hetzelfde) met een rode aanvulling van slechts twee zinnen hoe het nu met cliënten gaat. Wanneer de advocaat aan de desbetreffende medewerker van SHN aangeeft dat de Rechter de verklaring in eerste aanleg kennen (omdat die in het dossier zit) en het daarom beter is een nieuwe verklaring op te stellen, geeft de medewerker aan dat hem dat niet nodig lijkt. Cliënten hebben spreekrecht en hij meent dat het niet uitmaakt of die verklaring dan nieuw is of niet wanneer deze wordt voorgelegd.

- **Geen begeleiding ter zitting en te lage ingediende vordering benadeelde partij**

Parketnummer(s):16/659366-14 (zedenzaak)

Een van de slachtoffers wordt in deze zaak door een LANGZS-advocaat bijgestaan. Er zijn in deze zaak twee slachtoffers. Het tweede slachtoffer wordt door Slachtofferhulp Nederland bijgestaan.

Tijdens de zitting stelt de Voorzitter van de Rechtbank voor om de zaak op 11 april 2016 verder te behandelen. Het tweede slachtoffer merkt op dat haar vader op die datum is overleden en begint te huilen. De Voorzitter geeft aan hier geen rekening mee te kunnen houden. Niemand van Slachtofferhulp Nederland is aanwezig om het slachtoffer te ondersteunen.

De advocaat van het eerste slachtoffer staat op en vraagt of de Voorzitter zo vriendelijk wil zijn om rekening te houden met de sterfdag van de vader van het tweede slachtoffer. De Voorzitter heroverweegt zijn eerdere besluit en plant de zitting op een andere dag

Het tweede slachtoffer wordt inmiddels bijgestaan door dezelfde advocaat. Het slachtoffer heeft geen idee wat er door SHN gevorderd is. Dit is niet naar haar gecommuniceerd. Later blijkt ook in deze zaak dat de vordering van dit slachtoffer beduidend lager is dan de vordering die het slachtoffer dat wél door een advocaat werd bijgestaan, heeft ingediend.

Parquetnummer(s): 13/680180-15 (zeer gewelddadige woningoverval)

De advocaat staat ter zitting een slachtoffer van een straatroof bij. Aan de verdachte zijn in totaal 8 feiten tenlastegelegd. Na de straatroof wordt een ander feit behandeld, namelijk een zeer gewelddadige woningoverval. De verdachten hebben met een hamer op het hoofd van de bewoonster en haar zus geslagen. Dit terwijl er 3 kinderen in de woning aanwezig waren, waarvan één kind vier jaar oud was.

SHN heeft nagelaten om de slachtoffers te informeren over het recht op rechtsbijstand door een advocaat. Tevens is door SHN aan de slachtoffers gezegd dat ze niet naar zitting hoeven te komen. Slachtoffers zijn toch gekomen en worden door niemand begeleid.

Tijdens de behandeling van de vorderingen van de slachtoffers vraagt de voorzitter van de Rechtbank zich af of de slachtoffers geen behoefte hebben om met een advocaat te overleggen. Dit mede gezien het feit dat de ingediende vorderingen van de slachtoffers erg laag zijn. De advocaat die het slachtoffer bij het andere tenlastegelegde feit bijstaat, biedt aan om met de slachtoffers te overleggen. De voorzitter schorst hierop de zitting om overleg mogelijk te maken.

De slachtoffers geven tijdens dit overleg allen aan graag te worden bijgestaan door een advocaat. Samen met de advocaat hebben de slachtoffers hun vorderingen ter zitting verhoogd. De advocaat staat vanaf nu ook deze slachtoffers bij.

- **Fouten bij opstellen vordering benadeelde partij**

Parquetnummer(s): 16/702572-13 (moord)

Nabestaanden vorderen onder meer gederfde inkomsten. SHN helpt mee bij het opstellen van de vordering. Wanneer de advocaat daarover een vraag heeft aan cliënt omdat de berekening niet helder is, weet hij niet meer wat de vordering inhoudt en verwijst naar een medewerker van SHN. De medewerker zegt dat ze gewoon precies heeft overgenomen wat de cliënt heeft gestuurd en er zelf niet naar heeft gekeken. Ze geeft aan dat ze dit eigenlijk altijd doet wanneer een cliënt stukken stuurt ter onderbouwing van de vordering.

- **Incorrecte bejegening slachtoffer**

Parquetnummer(s): 16/707451-15 (aanranding en poging tot verkrachting)

Een jonge vrouw is slachtoffer geworden van aanranding en poging tot verkrachting. Het heeft haar veel moeite gekost om aangifte bij de politie te doen. Ze neemt vervolgens contact op met SHN. Die adviseren haar om haar verhaal op te schrijven om vervolgens het papier in duizend stukjes te scheuren en het achter haar rug weg te gooien of het papier te verbranden. Het slachtoffer is erg boos over hoe SHN haar heeft behandeld en voelt zich door hen niet serieus genomen.

7) Raad voor Rechtsbijstand

- **Weigering verstrekken toevoeging**

Parquetnummer(s): 03/700207-15 (veroorzaken ontploffing met dodelijke afloop)

Het gaat hier om een zaak waarin een verwarde man een ontploffing heeft veroorzaakt en waardoor een persoon is komen te overlijden. De ex-vrouw en de drie kinderen van het overleden slachtoffer hebben zich tot dezelfde advocaat gewend.

De advocaat heeft bij de Raad voor Rechtsbijstand vier aparte toevoegingen met code Z110 aangevraagd. Deze aanvragen worden door de Raad afgewezen met als argument dat het in alle vier de zaken om hetzelfde feitencomplex zou gaan. De nabestaanden komen niet elk voor een aparte toevoeging in aanmerking. Er zal één toevoeging verstrekt worden.

De advocaat neemt contact op met een medewerker van de Raad. De advocaat geeft aan dat ten aanzien van het feitencomplex in slachtofferzaken gekeken dient te worden naar de inhoud van de vorderingen benadeelde partij, niet het feitencomplex van het incident. De inhoud van de vorderingen verschilt enorm per nabestaande. In deze zaak wordt er bijvoorbeeld bij een van de nabestaanden shockschade gevorderd en bij een ander derving levensonderhoud. De inhoud van de vorderingen zijn compleet verschillend.

- **Vergoedingen onterecht op nihil gesteld**

Parquetnummer(s): 10/700181-14

Het betreft een moord op de vader van een jong gezin. De moord vond plaats voor de ogen van de moeder en haar vier jonge kinderen. De advocaat treedt voor de vijf nabestaanden op en heeft voor alle vijf de nabestaanden een toevoeging Z110 gekregen.

Door de advocaat wordt in totaal 50 uren aan de zaak besteed. De uitgekeerde vergoeding door de Raad is teleurstellend. In totaal ontvangt de advocaat € 769,27 exclusief BTW. Dit komt neer op een uurtarief van € 15,38.

De advocaat gaat in bezwaar tegen deze beslissing. De bezwaarcommissie van de Raad oordeelt als volgt:

“Ingevolge artikel 29, lid 4 Bvr wordt de vergoeding op nihil gesteld indien bij de vaststelling blijkt dat de zaak onder het bereik van een toevoeging van een andere zaak valt.

In het vonnis van 26 maart 2015 staat enkel vermeld dat x (de moeder) zich in het geding heeft gevoegd als benadeelde partij. Uit het voegingsformulier benadeelde partij in het strafproces blijkt echter dat de verzoeken om schadevergoeding eveneens betrekking hebben op de schades van de minderjarige kinderen.

De commissie is van oordeel dat in de onderhavige zaken sprake is van hetzelfde rechtsbelang dan wel van een samenstel van belangen die zo nauw met elkaar samenhangen dat niet gesproken kan worden van zelfstandige rechtsbelangen. In alle vier zaken gaat het om de procedure voeging benadeelde partij en het verzoeken om schadevergoeding omdat zij ooggetuigen zijn geweest van een moord. Er is één voegingsformulier benadeelde partij in het strafproces ingediend waarin de totale schade van zowel de moeder als de minderjarigen is opgegeven. Voorts is er één doorverwijzing vanuit Slachtofferhulp Nederland. Niet is gebleken dat aparte procedures bij verschillende instanties hebben plaatsgevonden. In de onderhavige kwesties is slechts sprake geweest van één procedure voeging benadeelde partij namens de moeder en haar minderjarige kinderen. De commissie is gezien het voorgaande van oordeel

dat de werkzaamheden in de zaken 2, 3 en 4 vallen onder het bereik van de eerste verstrekte toevoeging 1 en dat de vergoedingen in de zaken 2,3 en 4 terecht op nihil zijn gesteld."

- **Onterechte afwijzing aanvraag extra uren**

Het bestuur van stichting LANGZS heeft veel klachten ontvangen over het onterecht afwijzen van een aanvraag extra uren door de Raad voor Rechtsbijstand. De hieronder opgenomen voorbeelden betreffen slechts een selectie van deze meldingen.

Parketnummer(s): 10/233756-14 (seksueel misbruik)

In deze zedenzaak is erg veel contact nodig geweest met het parket in Rotterdam om de zaak überhaupt op zitting te krijgen. De zaak lag in de stapel op het parket en ondanks herhaalde toezeggingen werd de zaak maar niet op zitting gebracht. Het is de stellige overtuiging van de advocaat dat wanneer niet in deze zaak door hem herhaaldelijk (steeds strenger) was gerappelleerd de inhoudelijke behandeling van deze zaak nog steeds niet zou zijn aangevangen.

Het slachtoffer is in het traject na de aangifte door de advocaat begeleid. Op verzoek van het slachtoffer werd een Officiersgesprek aangevraagd. De advocaat heeft het slachtoffer, een jonge vrouw, op dit gesprek voorbereid en heeft haar begeleid bij het gesprek. Er werd een vordering benadeelde partij opgesteld en het opstellen van de spreekrechtverklaring werd gemonitord (om er voor te zorgen dat deze voldeed aan de wettelijke eisen). Het slachtoffer is begeleid naar de eerste inhoudelijke zitting. Tijdens de inhoudelijke behandeling bleken nadere details, waarvoor de zitting werd geschorst en de zaak werd terugverwezen naar de rechter-commissaris, onder meer om het slachtoffer te horen.

In dat stadium heeft de advocaat extra uren aangevraagd. Deze zijn geweigerd, onder het bezigen van de standaard parafrase dat de werkzaamheden precies die zijn, waarvoor de O013 in het leven is geroepen.

Inmiddels is het verhoor bij de rechter-commissaris geweest en is het weer wachten en duwen om ervoor te zorgen dat de zaak opnieuw inhoudelijk op zitting komt.

Thans is er bijna 35 uur (uurtarief: € 33,19 per uur) aan de zaak besteed, terwijl de feitelijke inhoudelijke behandeling nog moet plaatsvinden, daarna komt nog het vonnis en het nawerk voor het slachtoffer.

Parketnummer(s): 10/732127-12 (ernstige mishandeling)

Het gaat om een ernstige mishandelingszaak uit april 2011 ten gevolge waarvan het slachtoffer ernstig letsel heeft opgelopen. Het OM weigerde geruime tijd om de verdachte te vervolgen. De oude advocaat van het slachtoffer heeft diverse malen geklaagd, waarop werd aangegeven dat de zaak op zitting zou worden gepland, maar verder handelen door het OM bleef uit. De zaak is medio januari 2016 overgenomen door de huidige advocaat .

De oude advocaat heeft extra uren aangevraagd i.v.m. de hoeveelheid werk die zij al in de zaak heeft moeten steken om het OM te motiveren om iets te doen.

De Raad voor Rechtsbijstand wijst het verzoek tot extra uren af met als reden dat er in slachtofferzaken niet zoveel werk verricht hoeft te worden. De werkzaamheden in het kader van het afdwingen van de vervolging door het OM behoren naar de mening van de Raad niet tot de werkzaamheden van de slachtofferadvocaat. De Raad stelt: *"Er is geen sprake van een bijzondere rechtsvraag of van een juridisch relevant feitencomplex. Het feit dat het lang duurt voordat de zaak inhoudelijk wordt behandeld is geen reden om de zaak als feitelijk dan wel juridisch complex te beschouwen"*

Parketnummer(s): 01/879014-13 (moord)

Het betreft hier de zaak van de moord op Nicole van den Hurk. Nicole is eind 1995 vermoord gevonden aan de rand van een fietspad na een vermissing van ruim 6 weken. Uiteindelijk is in deze zaak 18 jaar na dato, in januari 2014, een verdachte aangehouden na een positieve DNA-match. De broer en de stiefmoeder van Nicole hebben lange tijd in onzekerheid verkeerd omtrent de doodsoorzaak van Nicole. De verdachte ontkent tot op de dag van vandaag enige betrokkenheid en beroept zich op zijn zwijgrecht. Er hebben zich recentelijk twee nieuwe getuigen gemeld in deze zaak, waardoor het proces nog meer tijd in beslag gaat nemen dan aanvankelijk werd gedacht. De nabestaanden wensten zich als benadeelde partij in het strafproces te voegen alsmede een slachtoffergesprek met de Officier van Justitie te voeren en hun spreekrecht uit te oefenen. De stiefmoeder van Nicole heeft tijdens het strafproces haar spreekrecht niet mogen uitoefenen gezien het feit dat zij niet de biologische moeder van Nicole was. Echter heeft zij wel haar spreekrechtverklaring in de media naar buiten gebracht.

Op 29 oktober 2015 heeft de advocaat van de nabestaanden een aanvraag vergoeding extra uren ingediend. Er hebben toen reeds drie pro-forma zittingen plaatsgevonden. De inhoudelijke behandeling zou 8 dagen in beslag nemen. De advocaat heeft in zijn aanvraag aangegeven dat de nabestaanden ter zitting bijstand wensen tijdens de uiterst complexe verhoren van DNA-deskundigen, waarop de zaak staat of valt. Bovendien willen twee van de drie nabestaanden een beroep doen op de rechtstreekse werking van de EU-Richtlijn 2012/29/EU.

De advocaat heeft een begroting ingediend van in totaal 69 uren aan te verrichten rechtsbijstand buiten het forfait. De werkzaamheden zien op dossierstudie; correspondentie en telefoongesprekken met cliënten, Slachtofferhulp Nederland, Openbaar Ministerie en Rechtbank; aanpassen/corrigeren/wijzigen toelichting vordering benadeelde partij en spreekrechtverklaringen; de inhoudelijke behandeling; voor- en nabespreking van de inhoudelijke behandeling met cliënten en ten slotte het bespreken van de einduitspraak met cliënten.

Op 29 januari 2016 ontvangt de advocaat van de nabestaanden het bericht dat er sprake is van een bewerkelijke zaak. De Raad geeft aan in principe akkoord te gaan met een begroting van 25 uren extra. Dit is 44 uur minder dan de advocaat heeft begroot.

De Raad motiveert haar beslissing als volgt:

“De Raad heeft, in afwijking van uw begroting, 25 extra uren toegekend. De Raad neemt daarbij in aanmerking dat voor enkel het aanhoren van het verloop van de strafzaak van de verdachte en het informeren daarover aan cliënt een toekenning van 2 uur (± € 200,00) per zittingsdag, in redelijkheid voldoende is bij een doelmatige rechtsbijstandsverlening. Voor de zitting waarop de vordering BP inhoudelijk wordt behandeld is een toekenning van 4 uur per dagdeel redelijk. U begroot 8 zittingsdagen, waarvan 1 waarop de vordering BP wordt behandeld. De Raad kent daarvoor 22 uur toe. Het beroep op de EU-richtlijn 2012/29/EU is geen bijzondere rechtsvraag, de vordering BP is niet feitelijk of juridisch gecompliceerd.”

Hiermee stelt de Raad de rechtsbijstand aan verdachten boven de rechtsbijstand aan slachtoffers, nu advocaten die verdachten ter zitting bijstaan wél per uur worden betaald.

Parketnummer(s): 13/669052-13 (seksueel misbruik)

Het slachtoffer is in de periode april 2009 tot november 2010 slachtoffer geworden van seksueel misbruikt door haar kickboksleraar. Op 22 maart 2013 heeft zij hiervan aangifte gedaan. Het politiekorps Flevoland weigerde deze aangifte op te nemen, en ook de Officier van Justitie weigerde in eerste instantie te vervolgen. Tengevolge van het seksueel misbruik heeft

het slachtoffer blijvende psychische problemen ondervonden en PTSS ontwikkelt. Het slachtoffer wenste zich te voegen als benadeelde partij in het strafproces, een vordering benadeelde partij in te dienen alsmede een slachtoffergesprek met de Officier van Justitie te voeren en haar spreekrecht uit te oefenen.

Op 14 juli 2015 heeft de advocaat van het slachtoffer een aanvraag vergoeding extra uren ingediend. Hierbij heeft de advocaat aangegeven dat de complexiteit van de zaak gelegen is in het feit dat:

- a. De Officier van Justitie in eerste instantie heeft geweigerd te vervolgen. Pas na interventie van de kant van de advocaat is alsnog vervolging ingesteld;
- b. Het politiekorps Flevoland in eerste instantie heeft geweigerd om de aangifte op te nemen. Pas nadat aangifte werd gedaan bij het korps Amsterdam werd de aangifte alsnog opgenomen;
- c. De strafbare feiten zich reeds in 2009 en 2010 hebben voorgedaan.

De advocaat heeft een begroting ingediend van in totaal 10,6 uren aan te verrichten rechtsbijstand buiten het forfait. De werkzaamheden zien op correspondentie met cliënte, Openbaar Ministerie en Rechtbank; telefoongesprekken met cliënte, Openbaar Ministerie en Rechtbank; bespreken van de uitspraak met cliënte; een ingeplande zitting inclusief voor- en nabespreking met cliënte en het beoordelen van een spreekrechtverklaring en mogelijk getuigenverhoor.

Op 28 juli 2015 ontvangt de advocaat een afwijzing aanvraag extra uren. Uit de stukken blijkt volgens de Raad niet dat er sprake is van een bijzondere rechtsvraag of van zo'n juridisch relevant feitencomplex dat de zaak in redelijkheid niet binnen de tijdgrens kan worden afgehandeld. De Raad overweegt hierbij als volgt:

“Dat de officier weigerde te vervolgen en dat het korps Flevoland geweigerd heeft de aangifte op te nemen en het korps Amsterdam wel de aangifte heeft opgenomen, maakt de zaak niet feitelijk cq. juridisch complex, maar vooral arbeidsintensief.”

Parketnummer(s): 13/680204-15 (ernstige mishandeling en seksueel misbruik)

Het slachtoffer, een hoogbejaarde dame, is in de zomer van 2015 tijdens het uitlaten van haar hondjes op een gewelddadige wijze overmeesterd door de verdachte. De verdachte heeft in eerste instantie geld geëist. Vervolgens is het slachtoffer ernstig mishandeld en seksueel misbruikt. Het slachtoffer heeft door dit geweld en misbruik behoorlijk letsel opgelopen. Het is bewijstechnisch een lastige zaak, omdat er veel DNA bewijs is en de mobiele telefoon van verdachte is op de plaats delict uitgepeild, maar de verdachte blijft ontkennen.

Het slachtoffer is destijds opgeroepen voor een FOSLO. Namens het slachtoffer heeft de advocaat bezwaar moeten maken tegen deze FOSLO, omdat het slachtoffer, gezien het feit dat haar is aangedaan, niet in staat kon worden geacht om deze confrontatie aan te kunnen. Ter voorkoming van secundaire victimisatie en het bevorderen van het herstel van cliënte heeft de advocaat van het slachtoffer dit bezwaar – overigens uiteindelijk met succes – gemaakt.

Op 16 december 2015 heeft de advocaat van het slachtoffer een aanvraag vergoeding extra uren ingediend. Hierbij gaf de advocaat aan dat de feitelijke en juridische complexiteit van de zaak is gelegen in het feit dat cliënte, een 75-jarig slachtoffer van verkrachting en ernstige mishandeling, mogelijkerwijs door de Rechter-Commissaris verplicht zou worden een (tweede) foto-confrontatie (FOSLO) te ondergaan. Hier was het slachtoffer erg van ontdaan. De advocaat heeft meermalen verzocht tot uitstel en afstel van de FOSLO op grond van het proportionaliteitsbeginsel en ter voorkoming van secundaire victimisatie. Dit verzoek diende de advocaat tevens mondeling toe te lichten. Daarnaast weigerde de Officier van Justitie het dossier te verstrekken, waartegen de advocaat bezwaar heeft gemaakt bij de R-C. De

advocaat gaf hierbij aan dat het van groot belang is te beoordelen hoe sterk de bewijspositie van het Openbaar Ministerie is in deze zaak om te bezien of een FOSLO disproportioneel is. Het werk van de advocaat heeft ervoor gezorgd dat de FOSLO niet heeft plaatsgehad. De hoge leeftijd van het slachtoffer houdt voorts in dat extra uitleg van groot belang is voor een goed begrip van het strafproces.

De advocaat heeft een begroting ingediend van in totaal 25 uren. De werkzaamheden zien op dossierstudie, beoordelen spreekrecht, een regiezitting, correspondentie met cliënte en OM (e-mail en telefoon), inhoudelijke behandeling (incl. voor- en nabespreking), opstellen vordering benadeelde partij en toelichting en bestudering en bespreking van het vonnis.

Op 29 januari 2016 ontvangt de advocaat het bericht dat er sprake is van een bewerkelijke zaak. De Raad geeft aan in principe akkoord te gaan met een begroting van 10 uren extra. Dit is 15 uren minder dan door de advocaat is begroot.

De Raad motiveert haar beslissing als volgt:

“Ten tijde van het verzoek is in het forfaitaire deel 14,1 uur besteed. De Raad heeft 10 extra uren toegekend. Daarbij nemen wij in aanmerking dat in de forfaitaire fase al 6 uur dossierstudie heeft plaatsgevonden, het bezwaar tegen de tweede FOSLO en het verstrekken van het dossier is behandeld. U heeft niet aannemelijk gemaakt dat het beoordelen van het spreekrecht, het opstellen van de vordering benadeelde partij en de (verdere) correspondentie met het OM de zaak feitelijk of juridisch complex maakt.”

- **Verstrekken van onjuiste informatie aan advocaat**

Proces-verbaalnummer: 2015314172

Een slachtoffer wordt door het Juridisch Loket verwezen naar een advocaat in Veenendaal. Het gaat hier om een artikel 12-Sv procedure. Deze advocaat verricht volgens het slachtoffer geen goed werk en het slachtoffer besluit om opnieuw het Juridisch Loket te benaderen voor een nieuwe advocaat.

Het Juridisch Loket raadt het slachtoffer in tweede instantie aan om contact op te nemen met een gespecialiseerde slachtofferadvocaat en verwijst het slachtoffer naar een LANGZS advocaat in Amersfoort.

De medewerker van de advocaat belt met de Raad om te vragen of het slachtoffer na verwijzing opnieuw een eigen bijdrage moet betalen. (In deze zaak is geen sprake van ernstig letsel, dus geen nihilstelling EB). Het Juridisch Loket heeft immers een nieuwe verwijzing afgegeven. Er wordt de medewerker telefonisch toegezegd dat er, ondanks de opvolging, in deze zaak geen eigen bijdrage wordt opgelegd.

De toevoeging wordt afgegeven en er blijkt toch een eigen bijdrage te zijn opgelegd. De advocaat neemt hierop contact op met de Raad en geeft aan dat haar eerder telefonisch is toegezegd dat er geen eigen bijdrage wordt opgelegd. Hierop antwoordt de Raad dat dit een fout van de desbetreffende medewerker is geweest en dat er toch een eigen bijdrage opgelegd wordt.

8) Nederlandse Orde van Advocaten

Belangen verdachte wegen voor NOvA zwaarder dan belangen slachtoffer

LANGZS en de vereniging ASP sturen in november 2015 een brief aan de Algemeen Deken van de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA), de heer W.F. Hendriksen, waarin zij

aandacht vragen voor de ondervertegenwoordiging van de slachtofferadvocatuur in de Adviescommissie Strafrecht van de NOvA. Er nemen op dit moment geen slachtofferadvocaten in de commissie plaats. LANGZS en ASP geven aan graag hierover met de Algemeen Deken in gesprek te gaan.

In reactie op deze brief schrijft de Algemeen Deken dat de Commissie op de hoogte is van de rechten en belangen van slachtoffers in het strafproces en hier ook in haar adviezen rekening mee houdt.

De heer Hendriksen merkt hierbij op dat: *“Gegeven het feit dat het strafrecht zich evenwel nog altijd in eerste instantie richt tot de verdachte is het primaire belang van de ACS om ervoor te waken dat de belangen van de verdachte binnen het strafproces op rechtsstatelijke wijze zo veel mogelijk worden gewaarborgd. Dat staat niet in de weg aan een rol voor het slachtoffer, voor zover dat een effectieve verdediging van de verdachte niet blokkeert.”*

Op dit moment bestaat er wat de algemene raad betreft geen reden om tot een uitbreiding van de Adviescommissie Strafrecht over te gaan.

Zaken waarin uitzonderlijk goed werk is verricht

1) Rechtspraak

- **Zeer correcte bejegening van slachtoffer door Hoge Raad**

Parketnummer(s): 14/02299 (ernstig geweldsmisdrijf)

In deze zaak is de verdachte tot tweemaal toe in cassatie gegaan tegen het veroordelend vonnis van het Gerechtshof. Het slachtoffer heeft aangegeven graag de uitspraak van de Hoge Raad te willen bijwonen.

Het slachtoffer ontvangt een e-mail van een medewerker van de Hoge Raad waarin hem wordt meegedeeld dat hij na de zitting in de gelegenheid wordt gesteld tot het stellen van vragen aan een griffier. Mocht het slachtoffer toch niet in de gelegenheid zijn om de zitting bij te wonen, dan wordt hem aangeboden om na de zitting te bellen om te horen wat de uitspraak is geweest en om eventuele vragen te stellen. Tot slot wordt hem aangeboden om van de parkeergarage van de Hoge Raad gebruik te maken.

- **Voorzitter Rechtbank geeft slachtoffers zonder rechtsbijstand mogelijkheid om te overleggen met een advocaat**

Parketnummer(s): 13/680180-15 (zeer gewelddadige woningoverval)

De advocaat staat ter zitting een slachtoffer van een straatroof bij. Aan de verdachte zijn in totaal acht feiten tenlastegelegd. Na de straatroof wordt een ander feit behandeld, namelijk een zeer gewelddadige woningoverval. De verdachten hebben met een hamer op het hoofd van de bewoonster en haar zus geslagen. Dit terwijl er drie kinderen in de woning aanwezig waren, waarvan één kind vier jaar oud was.

SHN heeft nagelaten om de slachtoffers te informeren over het recht op rechtsbijstand door een advocaat. Tevens is door SHN aan de slachtoffers gemeld dat ze niet naar zitting hoeven te komen. De slachtoffers zijn toch gekomen en worden door niemand begeleid.

Tijdens de behandeling van de vorderingen van de slachtoffers vraagt de voorzitter van de Rechtbank zich af of de slachtoffers geen behoefte hebben om met een advocaat te overleggen. Dit mede gezien het feit dat de ingediende vorderingen van de slachtoffers erg laag zijn. De advocaat die het slachtoffer van het andere tenlastegelegde feit bijstaat, biedt aan om met de slachtoffers te overleggen. De voorzitter schorst hierop de zitting om overleg mogelijk te maken.

De slachtoffers geven tijdens dit overleg allen aan graag bijstand door een advocaat te hebben. Samen met de advocaat hebben de slachtoffers hun vorderingen ter zitting verhoogd. De advocaat staat vanaf nu ook deze slachtoffers bij.

- **Zeer goede communicatie en begeleiding van slachtoffer voorafgaand en tijdens zitting**

Parketnummer(s): 09/820087-14 (poging moord)

Het gaat hier om een minderjarig slachtoffer van een steekpartij met racistische motieven, waarbij het slachtoffer zeer ernstig (blijvend) letsel heeft opgelopen.

De behandeling in eerste aanleg was in de woorden van de advocaat “super”. Er was een prima communicatie met de Rechtbank en het OM. Voor cliënt en zijn familie was alles goed geregeld. Vooraf is er zelfs overleg geweest met cliënt over wat hij aankon en wat zijn wensen waren. Complimenten voor Rechtbank en OM.

2) Openbaar Ministerie

- **Officier zeer meewerkend en behulpzaam na vrijspraak**

Parketnummer(s): 15/710343-14 (seksueel misbruik)

Het OM heeft vervolging ingesteld tegen de verdachte die eerder al schuldig werd bevonden aan seksueel misbruik bij zeven slachtoffers. Het gaat hier om een nieuwe zaak tegen deze verdachte. Het slachtoffer heeft er lange tijd mee rondgelopen voordat hij besloot om aangifte te doen. Vanwege dit lange tijdsverloop lukt het de Officier van Justitie niet om te bewijzen dat het misbruik vóór het zestiende levensjaar van het slachtoffer heeft plaatsgevonden. De verdachte wordt dan ook vrijgesproken. Het OM is niet in beroep gegaan.

Het slachtoffer en zijn ouders zitten na deze vrijspraak met veel vragen. Reden waarom de advocaat de Officier heeft gevraagd om een tweede slachtoffergesprek te beleggen. De Officier werkt hier aan mee. Er vindt een gesprek plaats tussen het slachtoffer, de ouders van het slachtoffer, de advocaat van het slachtoffer, de Officier en de zaakscoördinator. Het is een open gesprek, waarbij de Officier alle ruimte geeft om vragen te stellen. Dit heeft het slachtoffer zeer veel goed gedaan en heeft geholpen bij de berusting in de zeer teleurstellende uitslag van de strafzaak.

Tevens heeft de Officier desgevraagd nog een brief opgesteld, dat als schriftelijk stuk is gevoegd bij het bezwaarschrift tegen de afwijzing van de aanvraag bij het Schadefonds Geweldsmisdrijven. Onlangs is de beslissing op bezwaar genomen en is het slachtoffer alsnog erkend in zijn slachtofferschap en krijgt hij een uitkering. De brief van de Officier heeft daar zeker aan bijgedragen. Deze brief aan sich vormde voor het slachtoffer een absolute erkenning van zijn slachtofferschap. Hij voelde zich gehoord en dat heeft hem veel goeds gedaan.

Het slachtoffer heeft een bedankbrief aan de Officier geschreven die door de advocaat aan de Officier is doorgeleid.

- **Slachtoffercoördinator belt slachtofferadvocaat om datum inhoudelijke behandeling te plannen**

Parquetnummer(s): 865080-15, 879320-15 & 879098-15

In deze zaak wordt de advocaat van het slachtoffer gebeld door de slachtoffercoördinator met de mededeling dat men van plan is om een datum voor de inhoudelijke behandeling te plannen. Ze vraagt de slachtofferadvocaat of zij op de voorgenomen datum beschikbaar is.